EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 4.3.2024.
COM(2024) 94 final

2024/0050 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu nolīgumu starp Kanādu un Eiropas Savienību par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un apstrādi

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Šis priekšlikums attiecas uz Kanādas un Eiropas Savienības nolīguma parakstīšanu par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un apstrādi (turpmāk "nolīgums").

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Pasažieru datu reģistra (PDR) dati ir informācija, ko sniedz pasažieri un ko gaisa pārvadātāji savām komerciālajām vajadzībām vāc un glabā savās rezervācijas un izlidošanas kontroles sistēmās. PDR datu saturs atšķiras atkarībā no rezervācijas un reģistrācijas procesā sniegtās informācijas, un tas var ietvert, piemēram, ceļojuma datumus un pilnīgu pasažiera vai kopā ceļojošu pasažieru grupas ceļojuma maršrutu, kontaktinformāciju, piemēram, adresi un tālruņa numuru, maksājumu informāciju, sēdvietas numuru un informāciju par bagāžu.

PDR datu vākšana un analīze var sniegt iestādēm svarīgus elementus, kas tām ļauj atklāt aizdomīgus ceļošanas modeļus un identificēt noziedznieku un teroristu līdzzinātājus, jo īpaši tos, kas tiesībaizsardzības iestādēm iepriekš nav zināmi. PDR datu apstrāde gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās attiecīgi ir kļuvusi par plaši izmantotu tādu tiesībaizsardzības instrumentu, kas ļauj atklāt terorismu un citus smagu noziegumu veidus, piemēram, noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar narkotikām, cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu, un kas ļauj novērst šādu noziegumu izdarīšanu. Ir arī pierādījies, ka tā ir svarīgs informācijas avots, kas ļauj atbalstīt izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības lietās, kurās ir veiktas šādas nelikumīgas darbības[1].

Kanādas tiesību aktos ir noteikts, ka gaisa pārvadātājiem, kas veic pasažieru lidojumus uz Kanādu, pirms pasažieru ierašanās Kanādā ir jāsniedz Kanādas Robežu dienestu aģentūrai (*CBSA*) PDR dati, ciktāl šādi dati tiek vākti un glabāti gaisa pārvadātāju automatizētajās rezervācijas un izlidošanas kontroles sistēmās šo pārvadātāju parastās uzņēmējdarbības ietvaros. Šo tiesību aktu mērķis ir ievērojami uzlabot *CBSA* spēju efektīvi un iedarbīgi veikt pasažieru ceļojumu riska iepriekšēju novērtējumu un atvieglot *bona fide* ceļošanu, tādējādi uzlabojot Kanādas drošību cīņā pret terorismu un citiem smagiem starptautiskiem noziegumiem.

Eiropas Savienība sadarbojas ar Kanādu cīņā pret terorismu un citiem smagiem starptautiskiem noziegumiem un uzskata, ka PDR datu pārsūtīšana Kanādai ir līdzeklis starptautisko tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības veicināšanai.

Šajā nolūkā Eiropas Kopiena 2005. gadā parakstīja nolīgumu ar Kanādu par PDR datu pārsūtīšanu un apstrādi[2]. Nolīgums stājās spēkā 2006. gada 22. martā, un tā pamatā bija i) vairākas saistības, ko *CBSA* uzņēmās attiecībā uz veidu, kādā tā apstrādās PDR datus, un ii) Eiropas Komisijas pieņemtais lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību, kurā tā uzskatīja, ka saistības, ko uzņēmusies *CBSA*, nodrošina personas datu pietiekamu aizsardzību[3]. *CBSA* saistību un lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību darbības termiņš beidzās 2009. gada 22. septembrī.

Kopš tā laika dalībvalstis uzņēmās atbildību par to, lai šajā pārejas posmā turpinātu nodrošināt PDR datu pārsūtīšanu Kanādai, savukārt *CBSA* apstiprināja dalībvalstīm, Padomes prezidentvalstij un Komisijai, ka tā turpinās īstenot savas saistības tik ilgā pārejas posmā, kas ir vajadzīgs, lai risinātu sarunas un noslēgtu ilgtermiņa nolīgumu starp ES un Kanādu.

---

[1] Skat. arī Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas (ES) 2016/681 par pasažieru datu reģistra (PDR) datu izmantošanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem pārskatīšanu; COM(2020) 305 final (24.7.2020.).

[2] OV L 82, 21.3.2006., 15. lpp.

[3] OV L 91, 29.3.2006., 49.–60. lpp.

Eiropas Savienība 2010. gadā sāka sarunas ar Kanādu nolūkā noslēgt jaunu nolīgumu, ar ko paredz nosacījumus un kārtību, saskaņā ar kuru gaisa pārvadātāji varētu pārsūtīt *CBSA* PDR datus par pasažieriem, kas lido no ES uz Kanādu un otrādi. Projekts jaunajam nolīgumam ar Kanādu tika parakstīts 2014. gada 25. jūnijā, un 2014. gada jūlijā Padome to iesniedza Eiropas Parlamentam, lai saņemtu tā piekrišanu. Eiropas Parlaments 2015. gada 30. janvārī lūdza Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais PDR nolīgums ar Kanādu ir saderīgs ar Līgumiem un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

Tiesa 2017. gada 26. jūlijā sniedza Atzinumu Nr. 1/15[4] un norādīja, ka paredzēto PDR nolīgumu starp Kanādu un Eiropas Savienību nevar noslēgt tā pašreizējā formā, jo vairākas tā tiesību normas nav saderīgas ar ES atzītajām pamattiesībām, jo īpaši tiesībām uz personas datu aizsardzību un privātās dzīves neaizskaramību. Tiesa arī nosprieda, ka šāda nolīguma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 87. panta 2. punkta a) apakšpunktam kopā ar LESD 16. panta 2. punktu.

Pēc tam, kad tika publicēts minētais atzinums, ES un Kanāda sāka jaunas sarunas, lai parakstītu jaunu nolīgumu, kas atbilstu Tiesas prasībām. Sarunas ar Kanādu sākās 2018. gada 20. jūnijā un saskaņā ar sarunu norādēm koncentrējās uz aspektiem, kas vajadzīgi, lai izdarītu secinājumus no minētā atzinuma.

Pēc septītās un pēdējās sarunu kārtas, kas notika 2023. gada 4. jūlijā, sarunu vedēji 2023. gada 11. oktobrī panāca provizorisku vienošanos. Galvenie sarunu vedēji nolīguma teksta projektu parafēja 2023. gada 27. novembrī.

Likumdevēji tika regulāri informēti, un ar tiem notika apspriešanās visos sarunu posmos, it īpaši ziņojot Padomes atbildīgajai darba grupai un Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu (*LIBE*) komitejai. Nolīguma teksta galīgais projekts pirms tā parafēšanas tika arī nosūtīts abiem likumdevējiem.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Komisija ES ārējās politikas pamatnostādnes attiecībā uz PDR pirmoreiz izklāstīja savā 2003. gada paziņojumā par ES pieeju PDR datu pārsūtīšanai no ES uz trešām valstīm[5]; minētās pamatnostādnes tika pārskatītas 2010. gadā pieņemtajā paziņojumā[6].

Pašlaik starp Eiropas Savienību un trešām valstīm, proti, Austrāliju[7], Amerikas Savienotajām Valstīm (2012. g.)[8] un Apvienoto Karalisti (2020. g.)[9], ir spēkā trīs starptautiski nolīgumi, kas attiecas uz PDR datu pārsūtīšanu no ES un to apstrādi. Papildus sarunām ar Kanādu Komisija ir tikusi pilnvarota risināt sarunas par PDR nolīgumiem ar Meksiku un Japānu, un 2023. gada septembrī tā ir ieteikusi sākt sarunas arī ar Norvēģiju[10], Islandi[11] un Šveici[12].

Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome 2016. gadā pieņēma Direktīvu (ES) 2016/681 par PDR datu izmantošanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem ("PDR direktīva")[13].

---

4 ECLI:EU:T:2017:592.
5 COM(2003) 826 final.
6 COM(2010) 492 final (21.9.2010.).
7 OV L 186, 14.7.2012., 4.–16. lpp.
8 OV L 215, 11.8.2012., 5.–14. lpp.
9 OV L 149, 30.4.2021., 710.–735. lpp.
10 COM(2023) 507 final.
11 COM(2023) 508 final.
12 COM(2023) 509 final.
13 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/681 (2016. gada 27. aprīlis) par pasažieru datu reģistra (PDR) datu izmantošanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai

Šī direktīva reglamentē PDR datu pārsūtīšanu un apstrādi Eiropas Savienībā un paredz svarīgus pamattiesību, jo īpaši tiesību uz privātumu un personas datu aizsardzību, aizsardzības pasākumus. ES Tiesa 2022. gada jūnija spriedumā Lietā C-817/19 apstiprināja šīs direktīvas atbilstību ES Pamattiesību hartai un Savienības līgumiem[14].

Starptautiskā līmenī arvien vairāk trešo valstu ir sākušas attīstīt savas spējas vākt no gaisa pārvadātājiem PDR datus. Šo tendenci vēl vairāk pastiprina Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes (2017. un 2019. gadā) pieņemtās rezolūcijas, kurās noteikts, ka visām valstīm ir jāizveido PDR datu vākšanas un izmantošanas spējas[15], un pamatojoties uz kurām Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija (*ICAO*) 2020. gadā ar Čikāgas konvencijas 9. pielikuma 28. grozījumu pieņēma PDR standartus un ieteicamo praksi (*SARPs*), ko sāka piemērot 2021. gada februārī[16].

Savienības nostājā, kas noteikta ar Padomes Lēmumu (ES) 2021/121, ir atzinīgi vērtēti attiecībā uz PDR pieņemtie *ICAO SARPs*, kuros ir noteikti vērienīgi datu aizsardzības pasākumi un kuri ļauj panākt ievērojamu progresu starptautiskā līmenī. Tajā pašā laikā minētajā Padomes lēmumā, pieprasot dalībvalstīm reģistrēt atšķirību, tika uzskatīts, ka prasības, kas izriet no Savienības tiesību aktiem (tostarp attiecīgās judikatūras), ir stingrākas par konkrētiem *ICAO* standartiem un ka, lai pārsūtītu datus no ES uz trešām valstīm, ir vajadzīgs juridisks pamats, kas paredz skaidrus un precīzus noteikumus un aizsardzības pasākumus attiecībā uz to, kā trešās valsts kompetentās iestādes izmanto PDR datus[17]. Ņemot to vērā, Komisija pēc Padomes aicinājuma[18] ir sākusi uzskatīt, ka pierādījums par atbilstību *ICAO* standartiem PDR jomā ir svarīgs elements, kas jāņem vērā, uzsākot PDR dialogu ar jebkuru trešo valsti.

2. JURIDISKAIS PAMATS UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 5. punktā ir paredzēts lēmums, "*ar kuru atļauj parakstīt nolīgumu un vajadzības gadījumā – to provizoriski piemērot līdz brīdim, kad tas stājas spēkā*". Tā kā priekšlikuma mērķis ir saņemt atļauju nolīguma parakstīšanai, procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 5. punkts. Priekšlikumam ir divi galvenie mērķi un komponenti, no kuriem viens attiecas uz nepieciešamību nodrošināt sabiedrisko drošību, pārsūtot PDR datus Kanādai, un otrs attiecas uz privātuma un personu pārējo pamattiesību un brīvību aizsardzību. Tādēļ materiālais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 16. panta 2. punkts un 87. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

---

un saukšanai pie atbildības par tiem (OV L 119, 4.5.2016., 132.–149. lpp.), turpmāk "PDR direktīva" jeb "Direktīva (ES) 2016/681".

[14] Tiesas (virspalāta) 2022. gada 21. jūnija spriedums lietā "*Ligue des droits humains ASBL* pret *Conseil des ministres*", C-817/19, EU:C:2022:491. Spriedums attiecās uz Beļģijas Konstitucionālās tiesas (*Cour Constitutionnelle*) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

[15] ANO DP Rezolūcija 2396 (2017): "Drošības padome: [..] 12. nolemj, ka ANO dalībvalstīm *ICAO* standartu un ieteicamās prakses veicināšanas nolūkā ir jāattīsta spēja vākt, apstrādāt un analizēt pasažieru datu reģistra (PDR) datus un jānodrošina, ka visas to kompetentās valsts iestādes, izmantojot PDR datus un apmainoties ar tiem nolūkā novērst, atklāt un izmeklēt teroristu nodarījumus un ar tiem saistītus ceļojumus, pilnībā ievēro cilvēktiesības un pamatbrīvības [..]". Skat. arī ANO DP Rezolūciju 2482 (2019).

[16] https://www.icao.int/safety/airnavigation/nationalitymarks/annexes_booklet_en.pdf

[17] Padomes Lēmums (ES) 2021/121 (2021. gada 28. janvāris) par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem, atbildot uz Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas vēstuli valstīm par 9. pielikuma 9. nodaļas D iedaļas 28. grozījumu Konvencijā par starptautisko civilo aviāciju (OV L 37, 3.2.2021., 6.–9. lpp.).

[18] Padomes 2021. gada 7. jūnija secinājumi par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu trešām valstīm, jo īpaši Austrālijai un Amerikas Savienotajām Valstīm, terorisma un smagās noziedzības apkarošanas nolūkā.

- **Proporcionalitāte**

Ar šo priekšlikumu izvirzītos Savienības mērķus var tikai sasniegt, Savienības līmenī izveidojot derīgu juridisko pamatu, lai nodrošinātu to, ka personas datu pārsūtīšanai no Savienības tiek nodrošināta pienācīga pamattiesību aizsardzība. Nolīguma noteikumi ietver tikai to, kas nepieciešams tā galveno mērķu sasniegšanai un taisnīga līdzsvara panākšanai starp leģitīmo mērķi saglabāt sabiedrisko drošību un ikvienas personas tiesībām uz savu personas datu un privātās dzīves aizsardzību.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Regulas (ES) 2016/679[19] ("VDAR") V nodaļā ir noteikts, ka personas datu pārsūtīšanai no Savienības uz trešām valstīm ir jābalstās uz derīgu instrumentu, ar ko nosaka atbilstošus aizsardzības pasākumus. Šis nolīgums ir viens no minētajiem instrumentiem, t. i., starp publiskām iestādēm juridiski saistošs un tiesiski īstenojams instruments, kā noteikts minētās regulas 46. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

- **Pamattiesības**

PDR datu apmaiņa un to apstrāde, ko veic kādas trešās valsts iestādes, ir iejaukšanās pamattiesībās uz privātumu un datu aizsardzību. Tomēr ar nolīgumu nodrošina šādas iejaukšanās nepieciešamību un samērīgumu, ņemot vērā personas datu apstrādes likumīgos nolūkus, t. i., novērst, atklāt, izmeklēt smagus noziegumus un terorismu un veikt kriminālvajāšanu par tiem. Tas tiek garantēts, piemērojot pārsūtītajiem un apstrādātajiem personas datiem atbilstīgus datu aizsardzības pasākumus saskaņā ar ES tiesību aktiem, jo īpaši saskaņā ar ES Pamattiesību hartas 7., 8., 47. un 52. pantu.

3. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

4. CITI ELEMENTI

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Nolīgumā, kas izriet no sarunām, ir ietverti vairāki svarīgi aizsardzības pasākumi attiecībā uz tām personām, kuru dati tiks pārsūtīti uz Kanādu un tur apstrādāti. Nodrošinot pilnīgu saskanīgumu ar minētajā Tiesas atzinumā un sarunu norādēs noteiktajām prasībām, sarunās jo īpaši tika apspriesti šādi noteikumi:

3. pants – PDR datu apstrādes nolūki ir skaidri un precīzi izklāstīti;

8. pants – saskaņā ar nolīgumu Kanādai ir aizliegts apstrādāt sensitīvus datus. Ja Kanāda saskaņā ar nolīgumu saņem šādu informāciju kā daļu no PDR datiem, šādi dati arī jādzēš;

10. pants – neatkarīgas valsts iestādes uzrauga to, kā Kanāda ievēro šos noteikumus;

11. pants – personas tiek informētas par viņu PDR datu izmantošanu;

12. pants – personas var piekļūt (tikai) saviem PDR datiem, un tām tiek nodrošinātas tiesības uz datu labošanu, tiesisko aizsardzību un informāciju;

[19] OV L 119, 4.5.2016., 1.–88. lpp.

15. pants – PDR datu automatizēta apstrāde balstīsies tikai uz nediskriminējošiem un uzticamiem kritērijiem;

16. pants – maksimālais piecu gadu glabāšanas periods tiks apvienots ar prasību dzēst datus pēc pasažieru izceļošanas datuma, ja vien riska novērtējumā nav norādīts, ka pastāv saikne, kuras pamatā ir objektīvi elementi, no kuriem var secināt, ka PDR dati var efektīvi palīdzēt sasniegt nolīguma mērķus; turklāt Kanādai reizi divos gados ir jāpārskata savs novērtējums;

17. pants – jebkādai PDR datu izmantošanai citiem mērķiem, kas nav drošības un robežkontroles pārbaužu veikšana, tiks piemērota iepriekšēja pārbaude, kuru veiks tiesa vai neatkarīga iestāde;

20. pants – PDR datu tālākai pārsūtīšanai citām valdības iestādēm tiks piemēroti pienācīgi aizsardzības pasākumi, un – gadījumā, kad dati tiks izpausti ārpus Kanādas – tikai uz valstīm, kuras ar Eiropas Savienību ir noslēgušas līdzīgu nolīgumu vai uz kurām attiecas Komisijas lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību;

pielikums – PDR datu elementi, kas jāpārsūta Kanādai, ir skaidri un precīzi norādīti.

2024/0050 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu nolīgumu starp Kanādu un Eiropas Savienību par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un apstrādi

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. panta 2. punktu un 87. panta 2. punkta a) apakšpunktu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Padome 2017. gada 7. decembrī pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar Kanādu par nolīgumu par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un izmantošanu, lai novērstu un apkarotu terorismu un citus smagus starptautiskus noziegumus.

(2) Sarunas par nolīgumu starp Kanādu un Eiropas Savienību par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un apstrādi (“nolīgums”) tika sekmīgi pabeigtas 2023. gada jūlijā. Nolīguma teksts tika parafēts 2023. gada 27. novembrī.

(3) Nolīgums ļauj pārsūtīt uz Kanādu PDR datus nolūkā novērst, atklāt un izmeklēt smagus noziegumus un terorisma nodarījumus un saukt pie atbildības par tiem.

(4) Nolīgums nodrošina to, ka pilnībā tiek ievērota Savienības Pamattiesību harta, kā to interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa, jo īpaši tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas atzītas hartas 7. pantā, tiesības uz personas datu aizsardzību, kuras atzītas hartas 8. pantā, un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas atzītas hartas 47. pantā. Konkrēti, nolīgumā ir ietverti atbilstīgi aizsardzības pasākumi to personas datu aizsardzībai, kurus pārsūta saskaņā ar nolīgumu.

(5) [Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un šis lēmums tai nav saistošs un nav jāpiemēro.] VAI [Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija [... vēstulē] ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šā lēmumā pieņemšanā un piemērošanā.].

(6) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

(7) Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs savu *[xxx]* atzinumu sniedza *[xx.xx.xxxx]*.

(8) Tādēļ nolīgums būtu jāparaksta Savienības vārdā ar noteikumu, ka vēlāk tas tiks noslēgts,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināta nolīguma parakstīšana starp Kanādu un Eiropas Savienību par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un apstrādi, ar noteikumu, ka minētais nolīgums tiks noslēgts.

Parakstāmā nolīguma teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

Padomes Ģenerālsekretariāts sagatavo pilnvarojumu Komisijas norādītajai(-ām) personai(-ām) parakstīt nolīgumu, ar noteikumu, ka tas tiks noslēgts.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs